

РОЛЬ І ЗНАЧЕННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В ЗБЕРЕЖЕННІ АВТОРСЬКОГО ПРАВА

Солошенко Павло Васильович, доцент кафедри економічної теорії та інтелектуальної власності ДВНЗ «ПДТУ», к.т.н., доцент.

Soloshenko P. Associate Professor of Economics and intellectual property SHEI "PSTU", Ph.D., associate professor.

Soloshenko P. The role and importance of intellectual property in the preservation of the copyright in scientific works.

This article discusses issues that affect the preservation of the copyright in scientific works. There were significant aspects of intellectual property rights in respect of copyright. The main legislative acts in compliance with copyright and related rights. It was determined that the main problem for Ukraine in the sphere of intellectual property rights is the observance of copyright and related rights. At the moment, Ukraine does not comply with a number of international recommendations in the field of intellectual property, which is a very big problem. It is concluded that the global spread of counterfeit and pirated copies reduces the profitability of economic activity and reducing the number of jobs, inhibits innovation, international trade and investment. Protection of copyright and related rights at the national level contribute to the fact that consumers have access to the continuous emergence of innovation, original and safe products.

Солошенко П. В. Роль і значення інтелектуальної власності в збереженні авторського права на наукові твори.

У статті розглядаються аспекти, які впливають на збереження авторського права на наукові твори. Виявлено значимі аспекти інтелектуальної власності в дотриманні авторського права. Наведено основні законодавчі акти у сфері дотримання авторського права і суміжних прав. Визначено, що для України основною проблемою у сфері інтелектуальної власності є дотримання авторського і суміжних прав. На даний момент Україна не виконує ряд міжнародних рекомендацій у сфері інтелектуальної власності, що є дуже великою проблемою. Зроблено висновок, що глобальне поширення підробок і піратських копій знижує прибутковість господарської діяльності та знижує кількість робочих місць, пригнічує розвиток інновацій, міжнародної торгівлі та інвестування. Захист авторського права і суміжних прав на національному рівні сприяють тому, що споживачі мають доступ до безперервного появи інновацій, оригінальних і безпечних товарів.

Солошенко П. В. Роль и значение интеллектуальной собственности в сохранении авторского права на научные произведения.

В статье рассматриваются аспекты, которые влияют на сохранение авторского права на научные произведения. Выявлены значимые аспекты интеллектуальной собственности в соблюдении авторского права. Приведены основные законодательные акты в сфере соблюдения авторского права и смежных прав. Определено, что для Украины основной проблемой в сфере интеллектуальной собственности является соблюдение авторского и смежных прав. На данный момент Украина не выполняет ряд международных рекомендаций в сфере интеллектуальной собственности, что является очень большой проблемой. Сделан вывод, что глобальное распространение подделок и пиратских копий снижает прибыльность хозяйственной деятельности и снижает количество рабочих мест, угнетает развитие инноваций, международной торговли и

инвестирования. Защита авторского и смежных прав на национальном уровне способствуют тому, что потребители имеют доступ к непрерывному появлению инноваций, оригинальных и безопасных товаров.

Постановка проблеми. Завдяки бурхливому розвитку науково-технічного прогресу, інтернаціоналізації господарських зв'язків, комп'ютеризації виробництва інформація стала таким самим об'єктом права власності, як і засоби виробництва. Досвід розвинених країн показав, що саме по собі виробництво вже не є визначальним чинником зростання економічних показників, воно поступово поступається місцем науці, розвитку нових технологій. У зв'язку з цим питома значимість інтелектуальної власності в житті людей зростає вже не щодня, а щогодини.

Аналіз досліджень і публікацій. Питанням визначення ролі і значення інтелектуальної власності в збереженні авторського права, та дослідження стану збереження авторського права присвячено багато праць як вітчизняних так і закордонних авторів. Не обходять це питання уряд України так і уряди зарубіжних країн, а також всесвітня організація інтелектуальної власності.

Метою статті є визначення ролі і значення інтелектуальної власності в збереженні авторського права, та дослідження стану збереження авторського права на території України.

Результати дослідження. Дотримання авторського права є найбільшою проблемою сьогодення. В Законодавстві України приділяється достатньо уваги цьому процесу. Так основними законодавчими актами що регламентують відносини у сфері авторського права і суміжних прав є Конституція України, в якій зазначено, що частиною 1 статті 41 Конституції України передбачено право кожного володіти, користуватися і розпоряджатися результатами своєї інтелектуальної та творчої діяльності.

Згідно з частиною 1 статті 54 Конституції, громадянам гарантується свобода літературної, художньої, наукової творчості, захист інтелектуальної власності, їхніх авторських прав, моральних і матеріальних інтересів, що виникають у зв'язку з різними видами інтелектуальної діяльності.

Відповідно до частини 2 статті 54 Конституції, кожен громадянин має право на результати своєї інтелектуальної, творчої діяльності; ніхто не може використовувати або поширювати їх без його згоди, за винятками, встановленими законом.

Цивільний кодекс України визначає поняття «право інтелектуальної власності», відображає його співвідношення з правом власності на річ, визначаються об'єкти, суб'єкти права, зміст майнових і особистих немайнових прав інтелектуальної власності, підстави їх виникнення, умови використання об'єктів інтелектуальної власності і передачі прав на них, визначаються наслідки порушення права інтелектуальної власності і способи судового захисту. Цивільний кодекс також дає перелік об'єктів права інтелектуальної власності. Цей перелік не є виключним.

До нормативних актів які прямо чи опосередковано регламентують діяльність у сфері авторського права та суміжних прав відносяться наступні: Закон України «Про авторське право і суміжні права»; Закон України «Про видавничу справу»; Закон України «Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів»; Закон України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні»; Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції»; Закон України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах»; Закон України «Про інформаційні агентства»; Закон України «Про інформацію»; Закон України «Про кінематографію»; Закон України «Про науково-технічну інформацію»; Закон України «Про наукову і науково-технічну експертизу»; Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі»; Закон України «Про охорону прав на зазначення походження товарів»; Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг»; Закон України

«Про охорону прав на промислові зразки»; Закон України «Про охорону прав на сорти рослин»; Закон України «Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем»; Закон України «Про професійних творчих працівників та творчі спілки»; Закон України «Про рекламу»; Закон України «Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних»; Закон України «Про систему суспільного телебачення і радіомовлення України»; Закон України «Про телебачення і радіомовлення»

Законом України «Про авторське право і суміжні права» відповідно до статті 1, охороняються особисті (немайнові) і майнові права авторів та їх правонаступників, пов'язані із створенням та використанням творів науки, літератури і мистецтва (авторське право), і права виконавців, виробників фонограм та організацій мовлення (суміжні права).

Цей закон застосовується виключно на території України, якщо міжнародним договором, учасником якого є Україна, встановлено інші правила, ніж ті, що містяться в законодавстві України про авторське право і суміжні права, то застосовуються правила міжнародного договору.

Важливою віхою у формуванні міжнародної системи авторського права стало підписання Всесвітньої конвенції про авторське право на літературні, наукові й художні твори та впровадження всесвітнього символу авторського права – ©, що відбулось під час Женевської конференції ЮНЕСКО 17 липня 1952 року.

Як зазначають такі відомі науковці, як О.А. Підпригора та О.Д. Святоцький, основною проблемою для українських авторів і по нинішній час остається питання про захист їх авторських прав за кордоном. Зазначені права захищаються на території інших держав лише на основі двосторонніх договорів або міжнародних конвенцій. Поза зазначеними договорами і конвенціями твори українських авторів може використовувати будь хто без спеціального на то дозволу і без виплати авторської винагороди.

Уряди багатьох країн все частіше визнають провідну роль, яку відіграє захист авторського права у стимулюванні інновацій, розвитку економіки і ринку праці, й інвестують у спроможність своїх країн створювати такі інновації. Зросли інвестиції урядів в університетські дослідження, центри розвитку, а також державні та приватні науково-дослідницькі проекти. Крім того, уряди надають більш якісні послуги, щоб допомогти компаніям у розвитку та комерціалізації торговельних марок, авторських прав і патентів.

Разом з тим, за останній час багато урядів почали розвивати ініціативи для вдосконалення охорони авторського права, оскільки нематеріальний характер інтелектуальної власності робить її уразливою до незаконного привласнення та інших порушень прав. Глобальне поширення піратства знижує прибутковість господарської діяльності та зменшує кількість робочих місць, пригнічує розвиток інновацій, міжнародної торгівлі й інвестування. Як зазначено у аналітичній записці ІСС, у відповідь на це уряди запровадили нові й більш суворі закони, які включають положення міжнародних договорів, посилили правоохоронну діяльність та інвестували у захист авторського права шляхом проведення тренінгів, удосконалення судових систем і митного контролю. Ці заходи відображають розуміння значення авторського права, його зв'язку з переданням технологій та прямими іноземними інвестиціями, а також того, як об'єкти авторського права зміцнюють діяльність малих та середніх підприємств. Захист інтелектуальної власності та авторського права сприяє тому, що споживачі мають доступ до безперервної появи інноваційних, оригінальних та безпечних товарів і послуг.

Список використаних джерел:

1. [Конституція України](#) : Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

2. Цивільний Кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
3. Господарський Кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
4. Закон України «Про авторське право і суміжні права» від 23.12.1993 № 3792-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>
5. Закон України «Про видавничу справу» від 05.06.1997 № 318/97-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/318/97-%D0%B2%D1%80>
6. Закон України «Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів» № 540/97-ВР, від 23.09.1997. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/540/97-%D0%B2%D1%80>
7. Закон України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні» № 2782-XII від 16.11.1992. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2782-12/print>
8. Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції» від 07.06.1996 № 236/96-ВР. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2210-14/print>
9. Закон України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах» від 05.07.1994 № 80/94-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/80/94-%D0%B2%D1%80/print>
10. Закон України «Про інформацію» від 02.10.1992 № 2657-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2657-12/print>
11. Закон України «Про кінематографію» від 13.01.1998 № 9/98-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/9/98-%D0%B2%D1%80/print>
12. Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» від 15.12.1993 № 3687-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3687-12>
13. Закон України «Про охорону прав на зазначення походження товарів» від 16.06.1999 № 752-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/752-14>
14. Закон України «Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем» від 05.11.1997 № 621/97-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/621/97-%D0%B2%D1%80>
15. Право інтелектуальної власності: Академ. курс: Підручник для студентів вищих навч.закладів / О.А. Підпригора, О.Б. Бутнік – Сіверський, В.С. Дроб'язко та ін., За ред. О.А. Підпригори, О.Д. Святоцького. – К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2004. – 672 с.
16. Розвиток і захист інтелектуальної власності в Україні [Електронний ресурс] // International Chamber of Commerce. – 2015. – Режим доступу: http://sips.gov.ua /i_upload /file/Ukraine_IP_Report_UKRAINE_LR.pdf.

References

1. The Constitution of Ukraine, Law dated 28 June 1996, № 254k / 96-VR, available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. The Civil Code of Ukraine dated 16 January 2003, № 435-IV, available at: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

3. Economic Code of Ukraine dated 16 January 2003, № 436-IV, available at: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
4. The Law of Ukraine "On Copyright and Related Rights" dated 23 December 1993, № 3792-XII, available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>
5. Law of Ukraine "On Publishing" dated 5 June 1997, № 318/97-VR, available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/318/97-%D0%B2%D1%80>
6. Law of Ukraine "On State Support of Mass Media and Social Protection of Journalists» dated 23 September 1997, № 540/97-VR, available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/540/97-%D0%B2%D1%80>
7. Law of Ukraine "On Printed Media (Press) in Ukraine» № 2782-XII, dated 16 November 1992, available at: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2782-12/print>
8. Law of Ukraine "On Protection from unfair competition" dated 7 June 1996 № 236/96-VR, available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2210-14/print>
9. Law of Ukraine "On protection of information in telecommunication systems" dated 5 July 1994 № 80/94-VR, available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/80/94-%D0%B2%D1%80/print>
10. Law of Ukraine "On information" dated 2 October 1992 № 2657-XII, available at: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2657-12/print>
11. Law of Ukraine "On Cinematography" dated 13 January 1998 № 9/98-VR, available at: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/9/98-%D0%B2%D1%80/print>
12. Law of Ukraine "On Protection of Rights to Inventions and Utility Models" dated 15 December 1993 № 3687-XII, available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3687-12>
13. Law of Ukraine "On the Protection of Appellations of Origin" dated 16 June 1999, № 752-XIV, available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/752-14>
14. Law of Ukraine "On Protection of Rights to Topographies of Integrated Circuits" dated 5 November 1997, № 621/97-VR, available at: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/621/97-%D0%B2%D1%80>
15. Pidoprygora O.A., Butnik - Seversky O.B. and Drob'yazko V.S. (2004), Intellectual property: Academic Course, in Pidoprygora, O.A. and Svyatotskoho O.D. (Ed), Concern "Publishing House" John Jure", Kyiv, 672 p.
16. The development and protection of intellectual property in Ukraine (2015), *International Chamber of Commerce*, available at: http://sips.gov.ua/i_upload/file/Ukraine_IP_Report_UKRAINE_LR.pdf.